

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 4. 1

Fylke:

Møre og Romsdal

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Vartdal

Emne: Baking

Bygdelag:

Vordre Vartdal

Oppskr. av:

Rasafiel J. de Gaards

Gard:

(adresse):

Vordre Vartdal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Her malla dei alt korn paa
 lekkekverner. Det hev ikkje vare
 hand kvern i bruk dei tre
 sist hundrede aar. Det finst
 ikkje handkverner i bygdi na
 Her vart alt korn mallet
 paa eins maate.

Her i bygdi var det haure
 dei brukte til brød.

Nr 2 Her hev ikkje vare brukt aa
 aa siktemyäl.

Nr 3 Det er bedre aa hake an
 myäl sam hev stude ei stund
 siden det var mallet. Men ikkje
 gad aa hake naar det vert
 gammalt heder.

Nr 4 Sam namnet grän er brukt
 paa all matt sam er laga an
 myäl

Nr 5 Dei brukte aa gjera
 lyse bakstr slik at dei baka
 til kver andre. Det var ikkje
 visse bakstretjerigar. Ei kvar
 natosi kvine kunde bakka

2

Det var skik ^{g. 2} aa bruk at
husbanden stekte. I dei eldre
tider var det bare fladt-
brød og pakekaker dei
brakte. Og det var best av
høse mjøl. Fladt-brød var
bare vatn og mjøl. Pake-
kaker var kakypaker, og
sa stekte dei pakerne sund
med ei tre klåve sa dei
vart fine og klumpe frise
sa knåda dei i mjøl og
laga smaa runde flake kaker
aa stekte paa ei flat-malm
helle. Dei snüde dei aa stekte
gadt paa baa sider.

Nr 6 Nye sorte brød er
at ma brukar dei mest
gjær set brød av kvite
og rüg. Til alle høgtider
og gjespe had ~~de~~ brukte
dei lefse

Nr 7 Det vart kalla barhald
Det var fladtbrød og trüt
sandedgær. Og kanskje finare
kaker.

Nr 8 Det høse ikkje vere
brukt her.

Nr 9 Her ven dei bruket
bare ein sort fladtbrød

Nr 10 Paa fladtbrød ven det
ikke vare brukt raamelk. Men
paa lefse aa det vart
kalla smika lefse

ja smikalypse brukte dei smaf-
myke. Og dei künde gjäma
dei lunge.

Nr 11 Her er ardet leiv brukt
haade for og etter det er speikt
av amm speikt bräde sejer her
ei skine bräde eller kake skine.

Nr 12 Lefse er bakt sam
falt-bräd men av rügmäl
men lefse vert speikt bare
paa ei side. Lefser vert
brukt haade til niste matt
og til alle hägtider. Men
ikke til kvardags. Ein
brukt smär. Og i seinere
tid sukker sam ein spräde
fint gver i pamen med
smärt.

Nr 13 Flatbräd brukt dei
skundam aa brette sammen
sa det laag dult. Men
ikke lefse dei maake ligge
flake med ei tre hahn
gver sa dei ikke krulla
seg ihapp. Men naar lefse
vart klint til niste matt
vart ha lagd i ein
trekant. Leiven laut brest
medan han laag paa hella.
Res var det ikke se myke
brukt.

Nr 14 Her var det älgger
ein brukte og sa var det

4
aa taka ei stkke dei-græn
far kvar gang ein steikta
grana med i mjöl. Og sa
bläpa det ut. Det meste
gang ein skulde steikja
bröd. Det var kalla
deiemne. Og ar ag deigemne
laante dei med granar hvis
dei ikkje hadde själve. Det
var ikkje var ikkje regler
far gjar launing.

Nr 16 Det meste hev vore
brukt ar haldasi brennande
skippe gver. Ja sa brukar
ei myukt gjarbröd dagleg
Far var det hore til
helgabrük.

Nr 17 Sei i kring ein timme
laut-brödet staa i amnen

Nr 18 Det hev ikkje vore brukt
hev

Nr 19 Den gamlaste steike maate
far gjar bröd var at dei brukte
kva rinde malna hellas og sa
ei ründ ring av garn sa ei laa
paa steinar i grüa og sa den
garnringen og den andre hella
nyaa. Og sa var det mest
varme gver ag life under.

Dei sam hadde müa bakar amn
var i kjellaren

Nr 20 Sam regel hadde kvar
sin amn

Nr 21 Helst brukt ein Gärka med fukke kambar eller skide sam her sejer. Ein lade det i smaa lad inni amnen sa fram vart gamnt varm. Dei spræde mjål inni sa saag dei um det var passande varm.

Nr 22 Dei sapa aske og kal val ut. ja ein brukt ei vaarfille paa ein lang stang og sturka ut av hatnen. Dei var nagne paa att hatnen var rein

Nr 23 Dei brukte aa legge med i amnen til tirk

Nr 24 ja dei steike millam heller. Gryte her ikke vare brukt her. Gæder her ikke vare brukt her

Nr 25 Det her ikke vore brukt her.

Nr. 26 Nei, ikke her.

Nr 27 Nei, ikke her.

Nr 28 Stalbröd kan bevarsslike godt både både 1-2 år. Dei lagra det på staburet Stalbröd sette dei i stabbar på hyller. Kaker gjöymde dei i kjistor på staburet

Nr 29. Nei, ikke her.

Nr 30. Nei, ikke her.

Nr 31. Hellekaker. det var daglig mat ein kunne gjöyma dei 3-4 dagar

Nr 32 Nei, ikke her.

Nr 33. Ja. Men helst berre ^{til} gjestebod nöra kallar ein wafelkakerie

kydde bruke ein ikkje.

Nr 33. Nei. ikkje denne krig.

Nr 34. F 1812 - 1813 bruke ein.

manjamt bork til bröd på vore kanter.

Nr 35. Ein bruke allslags bork. men
best dikke dei Alm. Det var helst
om hausten. Ein bruke og sterke
og malle hav.

Nr 36 helst nytta til flatbröd. Dei
blanda det med litt arna mjöl.

Blandingskibhöva var elles som vaida
var til det. Det kjener eg ikkje til at
det hev vore nytta hev.

Nr 37 Eg hev ikkje høyrdt gjete at
nokon hev vore sjuk av det. Men det
var lita mering i det.

Nr 38. Det er ikkje kjent hev

Nr 39 Nei most hev ikkje vore
nytta hev, så vilke som eg vit.

Nr 40 Sjå Nr 39

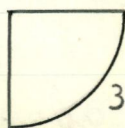
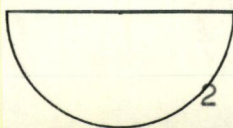
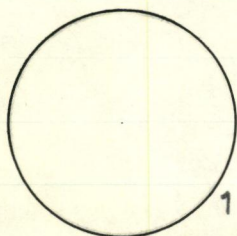
Nr 41 Beinmjöl er ikkje eg kjend med
at det hev vore nytta hev

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

593

Klint lefse.

Teikna ut etter mynster som ligg ved svaret.
Mars 1951. R.F.